

VALKEAKOSKEN SANOMAT 4.10.2021

Hyvinvointivaltio ei vastaa enää todellisuutta

EILA SAUKKONEN/ARKISTO

Oma ikäluokkani on kasvanut ajatukseen hyvinvointivaltiosta, missä yhteiskunta turvaa terveydenhoidon ja palvelut. Tämä ajatus ei vastaa enää todellisuutta, eikä uutta turvan tarjoajaa näytä nousevan esiin. Kentälle ovat tulleet markkinat eivät paikkaa tilannetta kestävällä ja kannattavalla tavalla.

Kehityskulku on johtanut ongelmiin potilaan ja omaisen näkökulmasta. Epäkohdat palveluissa sekä vastuisiin ja käsitteisiin liittyvät kysymykset ovat arkipäivää. Kun vanhuspalvelulaki korostaa pitkäaikaisen hoidon ja huolenpidon toteuttamisessa kotiin annettavien palvelujen ensisijaisuutta ja laitoshoidon viimesijaisena keinona, voidaan kysyä, mikä on tehostetun palveluasumisen rooli ympärivuorokautista hoitoa tarjoavana ja laitoshoidon muistuttavana palveluna.

Muistisairautta sairastavalle ihmiselle ja heidän läheisilleen tämä tapahtunut kehityskulku on traaginen, sillä se murtaa vuosikymmenten aikana tehtyä tavoitteellista työtä palvelujen ja hoidon kehittämisessä. Tämän työn kivijalka oli muistisairaana ja hänen omaisensa näkökulma. Kotona asumisen kehit-

Tervasaaren entinen tehtaanjohtaja Pekka Laine on aktiivinen keskustelija ja vaikuttaja muistisairauksien hoidon kehittämisessä.

Tilannekuvan hahmottaminen on ratkaisun ensiaskel.

täminen tukipalveluineen, kuntoutumisen tukeminen eri toimintamuotoineen, sairauteen sopeutumisen edistäminen sekä ympärivuorokautisen hoidon laatu perustui tähän näkökulmaan.

Eri puolilla maailmaa raken-

nettiin aktiivisesti maaohjelmia, jotka kokonaisvaltaisella tavalla katsoisivat muistisairaana ihmisen ja hänen omaisensa tilannetta, hoitoa ja palveluita sairauden eri vaiheissa.

Näin myös Suomessa, jossa kansallista maaohjelmaa ei kuitenkaan ole jalkautettu riittäväällä tavalla. Tutkimustietoa ennaltaehkäisystä ei myöskään ole viety systemaattisesti käytäntöön. Toimintaa siis on, mutta siltä käytäntöön näyttää puuttuvan.

Palveluiden kehittäminen ilman kattavaa kuvaa muistisairaiden ja heidän omaistensa tarpeista tulee kalliiksi. Kotihoito ei ole onnistunut turvaamaan muistisairaana ihmisen turvallista arkea. Sen epäkohdat ovat esillä usein ja myös tutkimus osoittaa, että kipeimmin apua tarvitsevat iäkkäät ja muistisairaavat eivät saa tarvitsemaansa. Järjestön tehtävä on ottaa kantaa tähän asiaan ja tuottaa tietoa asiakkaiden tarpeista ja tilanteesta.

Olen aiemmin kirjoittanut edunvalvonnan menetetyistä vuosikymmenestä. Nyt jos koskaan tarvitaan pitkälle tulevaisuuteen ulottuva tilannekuva, jonka pohjalta vasta syntyy edellytykset määrittää tarkoi-

tuksenmukaiset toimenpiteet. Toiminta jää vaille suuntaa silloin, kun keskeisiä käsitteitä ja toimintaa ei kiinnitetä toimintaympäristöön, ajankohtaisiin muutoksiin eikä muistisairaiden ihmisten ja heidän omaistensa arkeen ja tarpeisiin. Menetetyt vuosikymmenen kurominen on suuri ponnistus.

Nyt on aika palata ainoaan mahdolliseen toimintatapaan, jolla asia voidaan ratkaista. Tilannekuvan hahmottaminen on ratkaisun ensiaskel.

Toiseksi on välttämätöntä kysyä muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä näkemyksiä heidän arkeensa vaikuttavista tekijöistä, tarvittavista palveluista sekä epäkohdista.

Kolmanneksi tarvitaan monitieteellistä tarkastelua.

Neljäs näkökulma liittyy laadukkaaseen edunvalvontaan. Viidenneksi tarvitaan tutkimusta, jossa muistisairaana ihmisen ja hänen läheisensä ääni on otettu huomioon. Vasta kun nämä edellä mainitut kutoutuvat yhteen käytännön toimenpiteiksi, ollaan paremman tulevaisuuden äärellä.

PEKKA LAINE

Muistiliiton
kunniaapuhoitaja
Omainen